

SYLLABUS I LËNDËS KULTURË GJUHE

Të dhënat bazike të lëndës		
	Universiteti	Universiteti i Prizrenit “Ukshin Hoti”
1	Fakulteti/Departamenti	Fakulteti i Filologjisë/Gjuhë dhe Letërsi Shqipe
2	Titulli i lëndës	Kulturë gjuhe
3	Niveli	Bachelor
4	Statusi i lëndës	Obligative
5	Vtiti i studimeve	Viti I, semestri II
6	Numri i orëve në javë	2+2
7	Vlera në KREDI-ECTS	5
8	Koha/lokacioni	Semestri dimëror
9	Mësimdhënësi i lëndës	Prof. asoc. dr. Flamur Shala
10	Detajet kontaktuese	flamur.shala@uni-prizren.com
11	Përshkrimi i lëndës	<p>Objekti i lëndës <i>Kulturë gjuhe</i>:</p> <p>Gjuha letrare kombëtare e standardizuar si forma më e lartë e përdorimit të shqipes së shkruar; Kultura e gjuhës si pjesë përbërëse e kulturës kombëtare shqiptare; Baza dialektore e gjuhës së sotme letrare; Kultura e shkrimit, Drejtshkrimi dhe drejtshqiptimi: Parimet e drejtshkrimit të gjuhës shqipe</p> <p>Institucionet që përçojnë normat e shqipes standard; Zbatimi i normës së gjuhës së sotme letrare shqipe; Probleme të zbatimit të gjuhës standarde në fushë të fonetikës</p> <p>Pasurimi i gjuhës shqipe dhe pastrimi i saj nga fjalët e huaja të panevojshme</p> <p>Kultura e gjuhës në letërsinë artistike; Gjuha dhe stili; Gjuha e folur dhe gjuha e shkruar; Vendi i dialektizmave në skenë dhe në ekran; Mjetet shprehëse gjuhësore në veprat letrare dhe me temë historike</p> <p>Marrëdhëniet e gjuhës letrare me dialektet</p>
12	Qëllimi i lëndës	<p>Lënda ka për qëllim që:</p> <ul style="list-style-type: none"> - të formojë te studentët koncept të drejtë e të shëndoshë rreth vlerave kombëtare të gjuhës shqipe; - të ndërgjegjësojë ata se shqipja standarde është mjet e tipar themelor përbashkues i të gjithë shqiptarëve; - të nxisë qëndrimin dashamirës, mbrojtës dhe vlerësues ndaj shqipes standarde; - të nxisë studentët të shkruajnë dhe të flasin me kulturë (me kujdes, me synime gjuhëpastruese e gjuhëpasuruese); - të vetëdijësojë ata, si intelektualë të ardhshëm, se duhet të zotërojnë ligjërimin libror.
13	Rezultatet e të nxënit:	<p>Pas përfundimit të suksesshëm të studimeve bachelor, studenti:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1) Di për data dhe ngjarje të rëndësishme që lidhen me historinë, gjuhën, kulturën dhe letërsinë e popullit shqiptar; 2) Përshkruan tipare gjuhësore të veprave të autorëve të ndryshëm; 3) Shpjegon rregullat e drejtshkrimit për një shkrim dhe komunikim efikas në gjuhën shqipe; 4) Krahason përdorimin e gjuhës së shkruar dhe të folur në publik; 5) Vlerëson rolin dhe rëndësinë e kulturës së gjuhës në ndikimin dhe zhvillimin e shoqërisë; 6) Zhvillon shkathtësitë e komunikimit me punë praktike; 7) Shkruan dhe zhvillon punime seminarike.
Kontributi në ngarkesën e studentit		

Aktiviteti		Orë	Ditë/javë	Gjithsej
Ligjërata		2	15	30
Ushtrime		2	15	30
Përgatitja e punimit të seminarit		2	10	20
Detyra –analizë gjuhësore		1	10	10
Parapërgatitja për testin e parë (gjysmësemestral)		1	5	5
Konsultime		1	10	10
Parapërgatitja për testin (provimi) përfundimtar		2	10	20
Totali				125 orë (5 ECTS)
14	Metodat e mësimdhënies:	Ligjërata, ushtrime, seminare, prezantime, bashkëbisedim, konkretizim.		
15	Vlerësimi dhe notimi	Seminari, testi gjysmësemestral, prezantimi, testi përfundimtar. Testi gjysmësemestral ka -25 pikë Të gjitha aktivitetet -20 pikë (vijueshmëria, seminar, prezantime, detyra) Testi përfundimtar -55 pikë Total: 100 pikë Vlerësimi me pikë 01-49=5, 50-60 =6, 61-70=7, 71-80 = 8, 81-90 = 9, 91-100=10		
16	Literatura:	1. Gjovalin Shkurtaj, <i>Kultura e gjuhës</i> , ShBLU, Tiranë, 2006. 2. Rami Memushaj, <i>Shqipja Standarde</i> , Tiranë, 2004. 3. Mahir Domi-Menella Totoni-Nikoleta Cikuli-Spiro Floqi, <i>Rregullat e pikësimit në gjuhën shqipe</i> , Tiranë, 2002. 4. Bahri Beci, <i>Probleme të politikës gjuhësore</i> , Pejë, 2000. 5. Rexhep Ismajli, <i>Standarde dhe identitete</i> , Pejë, 2003. 6. Akademia e Shkencave dhe Arteve të Kosovës, <i>Shqipja standarde sot</i> , Prishtinë, 2022.		
17	Literatura shtesë:	7. Xhevat Lloshi, <i>Stilistika e gjuhës shqipe dhe pragmatika</i> , Tiranë, 2012. 8. Grup autorësh, <i>Gramatika e gjuhës shqipe, I, II</i> , Tiranë, 2001. 9. <i>Fjalor drejtshkrimor i gjuhës shqipe</i> , Tiranë, 1976. 10. <i>Fjalori i gjuhës së sotme shqipe</i> , Tiranë, 1980. 11. Anastas Dodi, <i>Fonetika dhe fonologjia e gjuhës shqipe</i> , Tiranë, 2004.		
Plani i dizajnuar i mësimi:				
Java		Ligjërata 2	Ushtrime 1	
Java e parë:		Gjuha letrare kombëtare e njësuar si forma më e lartë e përdorimit të shqipes së shkruar	Ngjarje të mëdha të historisë së shqipes letrare Statusi i shqipes letrare në trojet kompakte ballkanike Formimi i gjuhës shqipe të njësuar (standarde)	
Java e dytë:		Kultura e gjuhës si pjesë përbërëse e kulturës kombëtare shqiptare	Nocione themelore Norma letrare dhe kultura e gjuhës	
Java e tretë:		Baza dialektore e gjuhës së sotme letrare	Modele gjuhësore të shkrimit të vjetër dhe modele të gjuhës standarde	
Java e katërt:		Kulturë shkrimi Drejtshkrimi dhe drejtshqiptimi, Parimet e drejtshkrimit të gjuhës shqipe Institucionet që përçojnë normat e shqipes standarde	Parimet e drejtshkrimit të gjuhës shqipe Stilet e shqiptimit; Diksioni.	

Java e pestë:	Shkaqet e largimit nga norma letrare Procesi i ballafaqimit dhe i mënjanimit të dialektizmave në të shkruar dhe në shqiptim	Drejtshkrimi dhe drejtshqiptimi i numërorëve; Shkrimi i mbiemrave prejnumërorë; Shkrimi i datave.
Java e gjashtë:	Zbatimi i normës së gjuhës së sotme letrare shqipe Trajatat e shkurtra dhe përdorimi i përemrave pronorë	Lakimi i përemrave vetorë Lakimi i përemrave pronorë
Java e shtatë:	Probleme të zbatimit të gjuhës standarde në fushë të fonetikës. Format normative dhe jonormative të disa foljeve më kryesore	Përdorimi i ë-së së patheksuar paratheksore, pastheksore dhe në pozicion fundor Zgjedhimi i foljeve
Java e tetë:	Test gjysmësemestral	Test provues
Java e nëntë:	Pasurimi i gjuhës shqipe dhe pastrimi i saj nga fjalët e huaja të panevojshme	Shmangia nga fjalët e huaja
Java e dhjetë:	Kultura e gjuhës në letërsinë artistike	Ndikimi i letërsisë në jetën e shoqërisë Format e ligjërimit në veprat letrare artistike.
Java e njëmbëdhjetë:	Gjuha dhe stili	Stilet funksionale të gjuhës, Stili letrar
Java e dymbëdhjetë:	Gjuha e folur dhe gjuha e shkruar	Të menduarit, të folurit, shkrimi, gjuha;
Java e trembëdhjetë:	Teksti dhe nënteksti në dramë dhe në film; Vendi i dialektizmave në skenë dhe në ekran;	Teksti dhe domethënia nëntekstore Disa nga kërkesat e tekstit Domethënia horizontale dhe domethënia pingule Konteksti dhe polisemia
Java e katërbëdhjetë:	Mjetet shprehëse gjuhësore në veprat me temë historike	Mjetet shprehëse gjuhësore në veprat me temë historike
Java e pesëmbëdhjetë:	Marrëdhëniet e gjuhës letrare me dialektet	Dialektet, bazë e gjuhës letrare

Politikat akademike dhe rregullat e mirësjelljes:

Studenti duhet të respektojë rregullat e institucionit:

- Duhet të respektojë orarin e ligjëratave, ushtrimeve dhe të jetë i vëmendshëm në orën mësimore;
- Të mbajë disiplinën gjatë ligjëratave;
- Është i obliguar posedimi dhe paraqitja e Kartelës studentore (ID-së) në teste dhe provim;
- Gjatë hartimit të punimeve seminarike, studenti duhet t'u përmbahet udhëzimeve të dhëna nga mësimitdhënësi për realizimin hulumtues dhe teknik të punimit.

SYLLABUS I LËNDËS KULTURË GJUHE -II-

Të dhënat bazike të lëndës		
	Universiteti	Universiteti i Prizrenit “Ukshin Hoti”
1	Fakulteti/Departamenti	Fakulteti i Filologjisë/Gjuhë dhe Letërsi Shqipe
2	Titulli i lëndës	Kulturë gjuhe -II-
3	Niveli	Bachelor
4	Statusi i lëndës	Obligative
5	Vtiti i studimeve	Viti I, semestri II
6	Numri i orëve në javë	2+1
7	Vlera në KREDI-ECTS	4
8	Koha/lokacioni	Semestri veror
9	Mësimdhënësi i lëndës	Prof. asoc. dr. Flamur Shala
10	Detajet kontaktuese	flamur.shala@uni-prizren.com
11	Përshkrimi i lëndës	<p>Objekti i lëndës së <i>kulturës së gjuhës -II-</i>:</p> <p>Gjuha standarde shqipe dhe sistemi i stileve. Ligjërimet dhe stilet funksionale. Ligjërimi libror, bisedor dhe i shkujdesur. Stili i veprimtarisë shkencore e teknike, stili i veprimtarisë shtetërore e administrative, stili i veprimtarisë shoqërore e politike, stili i veprimtarisë letrare artistike, stili i veprimtarisë fetare. Theksi normativ dhe intonacioni.</p> <p>Shqipja standarde në shkollë, në mjetet e informimit publik, në administratë etj. Prirje të përgjithshme të zhvillimit të shqipes së sotme në fushën e fonetikës, të morfologjisë, të sintaksës e të leksikut.. Gjuha shqipe dhe globalizimi.</p>
12	Qëllimi i lëndës	<p>Lënda ka për qëllim që:</p> <ul style="list-style-type: none"> - të formojë te studentët koncept të drejtë e të shëndoshë rreth vlerave kombëtare të gjuhës shqipe; - të ndërgjegjësojë ata se shqipja standarde është mjet e tipar themelor përbashkues i të gjithë shqiptarëve; - të nxisë qëndrimin dashamirës, mbrojtës dhe vlerësues ndaj shqipes standarde; - të nxisë studentët të shkruajnë dhe të flasin me kulturë (me kujdes, me synime gjuhëpastruese e gjuhëpasuruese); - të vetëdijësojë ata, si intelektualë të ardhshëm, se duhet të zotërojnë ligjërimin libror.
		<p>Pas përfundimit të suksesshëm të lëndës, studenti:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Di për data dhe ngjarje të rëndësishme që lidhen me historinë, gjuhën, kulturën dhe letërsinë e popullit shqiptar; 2. Përshkruan tipare gjuhësore të veprave të autorëve të ndryshëm;

13	Rezultatet e të nxënit:	<p>3. Shpjegon rregullat për një shkrim dhe komunikim efikas në gjuhën shqipe;</p> <p>4. Aplikon teoritë gjuhësore për studimin e gjuhës dhe të letërsisë shqipe;</p> <p>5. Krahason përdorimin e gjuhës së shkruar dhe të folur në publik;</p> <p>6. Vlerëson rolin dhe rëndësinë e zhvillimit të gjuhës në konsolidimin dhe zhvillimin e shoqërisë;</p> <p>7. Zhvillon shkathhtësitë e komunikimit me punë praktike;</p> <p>8. Shkruan dhe zhvillon punime seminarike.</p>
----	-------------------------	--

Kontributi në ngarkesën e studentit

Aktiviteti	Orë	Ditë/javë	Gjithsej
Ligjërata	2	15	30
Ushtrime	2	15	30
Përgatitja e punimit të seminarit	1	10	10
Detyra –analizë gjuhësore	1	10	10
Parapërgatitja për testin e parë (gjysmësemestral)	1	5	5
Konsultime	1	10	10
Parapërgatitja për testin (provimi) përfundimtar	1	5	5
Totali			100 orë (4 ECTS)

14	Metodat e mësimdhënies:	Ligjërata, ushtrime, seminare, prezantime, bashkëbisedim, konkretizim.
15	Vlerësimi dhe notimi	<p>Seminari, testi gjysmësemestral, prezantimi, testi përfundimtar.</p> <p>Testi gjysmësemestral ka -25 pikë Të gjitha aktivitetet -20 pikë (vijueshmëria, seminar, prezantime, detyra) Testi përfundimtar -55 pikë Total: 100 pikë</p> <p>Vlerësimi me pikë 01-49=5, 50-60 =6, 61-70=7, 71-80 = 8, 81-90 = 9, 91-100=10</p>
16	Literatura:	<p>1. Gjovalin Shkurtaj, Kultura e gjuhës, ShBLU, Tiranë, 2006.</p> <p>2. Rami Memushaj, Shqipja Standarde, Tirane, 2004.</p> <p>3. Bahri Beci, Probleme të politikës gjuhësore, Pejë, 2000.</p> <p>4. Rexhep Ismajli, Standarde dhe identitete, Pejë, 2003.</p>
17	Literatura shtesë:	<p>5. Xhevat Loshi, Stilistika e gjuhës shqipe dhe pragmatika, Tiranë, 2012.</p> <p>6. Gramatika e gjuhes shqipe, I, II, Tirane, 2001</p> <p>7. Fjalor drejtshkrimor i gjuhes shqipe, Tirane, 1976</p> <p>8. Fjalori i gjuhes se sotme shqipe, Tirane, 1984</p> <p>9. Rregullat e pikesimit ne gjuhen letrare shqipe, Tirane, 1981</p> <p>10. Anastas Dodi, Fonetika e gjuhes se sotme shqipe, Tiranë, 1983</p>

Plani i dizajnuar i mësimi:

Java	Ligjërata	
Java e parë:	Kultura gjuhësore, gjuha standarde – pasurimi i gjuhës dhe pastrimi i saj nga fjalët e huaja të panevojshme	Zëvendësimi i fjalëve të huaja me fjalët të shqipes
Java e dytë:	Kultura gjuhësore, gjuha standarde shqipe dhe sistemi i stileve	
Java e tretë:	Ligjërimit dhe stilet funksionale	

Java e katërtë:	Ligjërimi libror, bisedor dhe i shkujdesur	
Java e pestë:	Stili i veprimtarisë shkencore e teknike, stili i veprimtarisë shtetërore e administrative, stili i veprimtarisë shoqërore e politike	
Java e gjashtë:	Stili letrar artistik	
Java e shtatë:	Theksi normativ dhe intonacioni	
Java e tetë:	Testi gjysmëmestral	
Java e nëntë:	Shenjat e pikësimit dhe përdorimi i tyre	Pika, pikëpyetja, pikëçuditja, presja, pikëpresja, dy pikat, shumëpikëshi, thonjëzat, viza, ,
Java e dhjetë:	Shqipja standarde në shkollë, në mjetet e informimit publik, në administratë	
Java e njëmbëdhjetë:	Prirje të përgjithshme të zhvillimit të shqipes së sotme në fushën e fonetikës, të morfologjisë, të sintaksës e të leksikut	
Java e dymbëdhjetë:	Gjuha e folur dhe gjuha e shkruar	
Java e trembëdhjetë:	Teksti dhe nënteksti	
Java e katërmbëdhjetë:	Mjetet shprehëse gjuhësore në veprat me temë historike, shkencore	
Java e pesëmbëdhjetë:	Gjuha letrare dhe dialektet, gjuha shqipe dhe globalizimi	
Politikat akademike dhe rregullat e mirësjelljes:		
<p>Studenti duhet të respektojë rregullat e institucionit:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Duhet të respektojë orarin e ligjëratave, ushtrimeve dhe të jetë i vëmendshëm në orën mësimore; - Të mbajë disiplinën gjatë ligjëratave; - Është i obliguar posedimi dhe paraqitja e Kartelës studentore (ID-së) në teste dhe provim; - Gjatë hartimit të punimeve seminarike, studenti duhet t'i përmbahet udhëzimeve të dhëna nga mësimdhënësi për realizimin hulumtues dhe teknik të punimit. 		